

7. Оверковська Т. К. Правові засади екологізації сільськогосподарського виробництва. Підприємство, господарство і право. 2018. № 6/2018. С. 136-141

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Коциця Є. М.

Солодуха Є.О.,
студентка 4 курсу, 1 групи
Фінансово-правового факультету
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Сільське господарство у сучасних умовах є однією з найбільш важливих галузей національної економіки. В силу підвищеної чутливості до впливу різного роду негативних чинників, нестабільної економічної та політичної ситуації, сільське господарство потребує належної державної підтримки. Однією з умов успішного розвитку аграрного сектору, найважливішої галузі для нашої країни, має стати державна підтримка, оскільки її ефективна реалізація сприятиме прискоренню темпів зростання обсягів сільськогосподарського виробництва та підвищенню конкурентоспроможності галузі [1, с.35].

Державна підтримка аграрного сектору економіки являє собою сукупність різних інструментів і форм економічного впливу на розвиток сільського господарства з метою формування стабільності й конкурентоздатності всіх категорій господарств, створення можливостей для насичення ринку якісним продовольством, розвитку сільських територій і досягнення продовольчої безпеки країни [4, с.112].

Основні правові засади державної політики у бюджетній, кредитній, ціновій, регуляторній та інших сферах державного управління щодо стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції, розвитку аграрного ринку та забезпечення продо-

вольчої безпеки населення визначені нормами Закону України від 24 червня 2004 р. №1877-IV «Про державну підтримку сільського господарства» [3].

У 2020 році Кабінетом Міністрів України та Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України було розроблено низку варіантів підтримки вітчизняних сільсько-господарських товаровиробників.

Так, наприклад, щодо фінансової підтримки розвитку фермерських господарств згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2018 р. №106 «Про Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання фінансової підтримки розвитку фермерських господарств» та Наказу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 11 серпня 2020 р. №767/3505 «Про затвердження форм для надання фінансової підтримки розвитку фермерських господарств» [5], фінансова підтримка надається фермерським господарствам, які мають чистий дохід від реалізації продукції (послуг) за останній рік до 20 млн грн, у власності та/або користуванні яких перебувають землі сільськогосподарського призначення; новоствореним фермерським господарствам, зареєстрованим у поточному році, незалежно від обсягу чистого доходу (виручки); та сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам, до складу яких входить одне і більше фермерських господарств [8]. Основними напрямками фінансової підтримки є: часткова компенсація вартості насіння сільськогосподарських рослин вітчизняного виробництва; часткова компенсація витрат, пов'язаних з наданими сільськогосподарськими дорадчими послугами; часткова компенсація вартості придбаної сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва; бюджетна дотація на одиницю оброблюваних угідь; здешевлення кредитів тощо.

Разом з тим, Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. №1102 [7], визначає механізм надання державної підтримки новоствореним фермерським господарствам у період становлення, фермерським господарствам з відокремленими фермерськими садибами, фермерським господарствам, які

проводять господарську діяльність та розташовані у гірських населених пунктах, на поліських територіях та іншим фермерським господарствам через Український державний фонд підтримки фермерських господарств і його регіональні відділення, на безповоротній основі за бюджетною програмою «Фінансова підтримка фермерських господарств» і на поворотній основі за бюджетною програмою «Надання кредитів фермерським господарствам».

Відповідно до Порядку надання сімейним фермерським господарствам додаткової фінансової підтримки через механізм доплати на користь застрахованих осіб – членів/голови сімейного фермерського господарства єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 р. №565 [10], визначено механізм надання додаткової фінансової підтримки фермерських господарств через механізм доплати на користь застрахованих осіб – членів/голови сімейного фермерського господарства єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування протягом 10 років у розмірі від 0,9 до 0,1 мінімального страхового внеску, виключно за умови сплати решти внеску членами/головою сімейного фермерського господарства.

З метою державної підтримки розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції 7 лютого 2018 р. Кабінетом Міністрів України було затверджено Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для державної підтримки розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції, за яким бюджетні кошти спрямовуються на державну підтримку за такими напрямками як: спеціальна бюджетна дотація за наявні бджолосім'я; часткове відшкодування вартості закуплених для подальшого відтворення племінних тварин; часткове відшкодування вартості тваринницьких об'єктів; часткове відшкодування вартості об'єктів із зберігання та переробки зерна тощо [6].

Фінансова підтримка сільськогосподарських товаровиробників на безповоротній основі, у розмірі 25% вартості на придбані у вітчизняних виробників та/або їх дилерів техніку та обладнання, визначена Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва,

затвердженням Постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2017 р. №130 [9].

Державна бюджетна підтримка є основним напрямом державного регулювання аграрного сектору економіки. Вона дозволяє істотно пом'якшити наслідки нееквівалентності в товарообміні сільського господарства з іншими галузями та забезпечити ефективне функціонування сільськогосподарського виробництва України вцілому [2].

До основних проблем державної підтримки сільського господарства в Україні варто віднести, насамперед, відсутність довіри до держави у цій сфері з боку сільгосподарських товаровиробників, брак коштів Державного бюджету України, забюрократизовані процедури виплат, недостатній рівень впливу заходів на розвиток вітчизняного сільського господарства.

З урахуванням вищенаведеного можна сказати, що державна підтримка аграрного сектору еволюціонує, на що суттєво впливає інтеграція нашої держави у світовий економічний простір. Сьогодні державна підтримка аграрного сектора здійснюється переважно через комплекс програм, кожна з яких має на меті підвищення ефективності виробництва та прибутковості вітчизняного товаровиробника, однак разом з тим існує низка перепон. Розроблені та затверджені Кабінетом Міністрів України цільові програми розвитку агропромислового виробництва, що повністю або частково реалізуються за рахунок державного бюджету є автономними за своїми цілями та у часі. Більшість таких програм не має достатнього обґрунтування з погляду обсягів фінансування та матеріально-речового їх забезпечення.

Список використаної літератури:

1. Бородіна О.М. Коригування політики державної підтримки сільського господарства України / О.М. Бородіна, О.М. Могильний // Економіка АПК. – 2009. – № 6. – С. 55-61.
2. Державна підтримка і механізми її реалізації в АПК / Под ред. Н.А. Борхунова. - М.: Схід-А, 2008. - 224 с.
3. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства» від 24.06.2004 р. №1877-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#n633>.

4. Музиченко А.С., Голуб Т.І. Сучасний стан державної підтримки розвитку аграрного сектора України. / А.С. Музиченко, Т.І. Голуб // Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2016. – Вип.6(2). – С.112-115.

5. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільськогосподарства України від 11.08.2020 р. №767/3505 «Про затвердження форм для надання фінансової підтримки розвитку фермерських господарств» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0767-20#n37>.

6. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для державної підтримки розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 р. №107 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/107-2018-%D0%BF#Text>.

7. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 р. №1102 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1102-2004-%D0%BF#Text>.

8. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання фінансової підтримки розвитку фермерських господарств, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 р. №106 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2018-%D0%BF#n28>.

9. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 р. №130 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/130-2017-%D0%BF#n12>.

10. Порядок надання сімейним фермерським господарствам додаткової фінансової підтримки через механізм доплати на користь застрахованих осіб – членів/голови сімейного фермерського господарства єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 р. №565 [Електронний ресурс].

- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-2019-%D0%BF#n11>.

*Науковий керівник: кандидат юридичних наук
Бакай Ю. Ю.*

Стороженко В. В.,
*студентка 5 групи 4 курсу, факультету
адвокатури Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого*

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИНОГРАДАРСТВА В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день ми можемо спостерігати кризовий стан такої галуззі сільського господарства як виноградарство. Варто зазначити, що дана галузь є надзвичайно важливою, оскільки вона суттєво впливає на рівень соціально-економічного розвитку регіонів. Це зумовлено тим, що виноградарство забезпечує виробництво специфічної та багатогранної продукції – виноград для споживання у свіжому, сушеному і переробленому вигляді (кишмиш, ізюм, соки, напої, сиропи, вина, коньяки, компоти, джеми, вакуум-сусло, варення, желе, маринади, мед виноградний тощо); з вижиму виробляють кормове борошно, барвники, винну кислоту, оцет; з насіння – танін і навіть масло [3]. Як справедливо зазначає Я. О. Самсонова, виноградарство відноситься до галузей, що мають перспективи виходу на світовий ринок із якісною та конкурентоспроможною виноградною продукцією [7]. Однією з причин занепаду даної галузі сільського господарства виступає недостатнє правове регулювання виноградарства.

Основним нормативно-правовим актом для даної галузі є Закон України «Про виноград та виноградне вино» [4]. Саме в цьому Законі надається поняття «виноградарства», визначено порядок ропорядження та утримання виноградників та виокремлені деякі вимоги до якості сировини. Проаналізувавши норми цього Закону, можна дійти висновку, що виноградарство ним врегульовано не-